

A19. Press Release on Project Completion

Δελτίο Τύπου

30/11/2012

Η Κύπρος συμμετείχε σε Ευρωπαϊκά έργα που μέτρησαν για πρώτη φορά χημικούς ρύπους σε παιδιά και μητέρες από όλη την Ευρώπη

Πολλές ασθένειες όπως ο καρκίνος, το άσθμα και οι αλλεργίες έχουν συνδεθεί με την έκθεση του ανθρώπου σε επικίνδυνους χημικούς παράγοντες που βρίσκονται στο περιβάλλον του. Για τη προστασία της υγείας και την πρόληψη ασθενειών, γίνονται από τα κράτη επίσημοι έλεγχοι της τροφικής αλυσίδας, των νερών, του περιβάλλοντος και των καταναλωτικών αγαθών ώστε να περιοριστεί η έκθεση μας σε επικίνδυνα χημικά. Η «**βιοπαρακολούθηση του ανθρώπου**» προσδιορίζει την ποσότητα των περιβαλλοντικών χημικών ουσιών που έχει εισέλθει στον ανθρώπινο οργανισμό, από όλες τις πηγές και οδούς έκθεσης, και είναι η μοναδική τεχνική που παρέχει άμεσα την πραγματική εικόνα του μεγέθους της έκθεσης μας σε περιβαλλοντικούς ρύπους. Σε συνδυασμό με άλλα ευρήματα, αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την προστασία της δημόσιας υγείας, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί κατά πόσο το επίπεδο της έκθεσης του κοινού σε περιβαλλοντικούς ρύπους είναι αποδεκτό ή αν επιβάλλεται η λήψη μέτρων.

Για να μπορέσει η βιοπαρακολούθηση να αξιοποιηθεί πλήρως ως εργαλείο στήριξης πολιτικών αποφάσεων για την προστασία της δημόσιας υγείας στην Ευρώπη, επιβάλλεται εναρμόνιση της τεχνικής σε όλη την Ευρωπαϊκή επικράτεια ώστε να έχουμε συγκρίσιμα αποτελέσματα από τις διάφορες χώρες. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδότησε 2 μεγάλα έργα με τις επωνυμίες “COPHES” (FP7) και “DEMOCOPHES” (LIFE+ με εθνική συγχρηματοδότηση). Τα έργα αυτά απέδειξαν ότι η μέτρηση χημικών ουσιών στον ανθρώπινο οργανισμό σε πανευρωπαϊκή κλίμακα με συντονισμένη προσέγγιση είναι εφικτή και για πρώτη φορά προέκυψαν συγκρίσιμα αποτελέσματα από 17 Ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου. Κατά τη διάρκεια των έργων εξετάστηκαν ορισμένες χημικές ουσίες που προκαλούν ανησυχία για την υγεία, όπως ο υδράργυρος στα μαλλιά και το κάδμιο, η κοτινίνη και οι φθαλικοί μεταβολίτες στα ούρα, από σχεδόν 4000 μητέρες και τα παιδιά τους, στις 17 ευρωπαϊκές χώρες, ταυτόχρονα και με τον ίδιο τρόπο.

Ο υδράργυρος επηρεάζει αρνητικά τον εγκέφαλο και γενικότερα το νευρικό σύστημα. Μπορεί να βρίσκεται σε μεγάλα ψάρια, σε υδραργυρικά θερμομέτρα, κάποια είδη λαμπτήρων κ.α. Το κάδμιο επηρεάζει αρνητικά τους νεφρούς και μπορεί βρίσκεται σε βιομηχανικούς ρύπους, σε μπαταρίες, στο καπνό και σε μικρές ποσότητες σε νερά και άλλα τρόφιμα. Η κοτινίνη αποτελεί δείκτη της έκθεσης μας στο ενεργό και παθητικό κάπνισμα, αφού η νικοτίνη μεταβολίζεται σε αυτή τη ουσία στον ανθρώπινο οργανισμό. Οι φθαλικοί εστέρες βρίσκονται κυρίως στα πλαστικά και αποτελούν ενδοκρινικούς διαταράκτες που απορυθμίζουν το ορμονικό μας σύστημα, προκαλώντας μεταξύ άλλων, προβλήματα στην αναπαραγωγή.

Οι πιο πάνω ρύποι μετρήθηκαν σε 120 παιδιά ηλικίας 6-11 χρονών και τις μητέρες τους σε κάθε χώρα. Τα μισά ζεύγη παιδιών – μητέρων σε κάθε χώρα προέρχονταν από μια αστική περιοχή και τα μισά από μια αγροτική περιοχή. Η Κύπρος, λόγω του μικρού της πληθυσμού (όπως και το Λουξεμβούργο), συμμετείχε με 60 ζεύγη παιδιών – μητέρων, τα 30 από τον Στρόβολο στην Λευκωσία (αστική περιοχή) και τα 30 από το Φρέναρος στην ελεύθερη Αμμόχωστο (αγροτική περιοχή). Η ανταπόκριση του πληθυσμού στην πρόσκληση για εθελοντική συμμετοχή ήταν ιδιαίτερα θερμή.

Με βάση τα αποτελέσματα της στατιστικής επεξεργασίας, τα επίπεδα των χημικών ουσιών στον ανθρώπινο οργανισμό παρουσίασαν μεγάλη διακύμανση στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες, γεγονός που μπορεί να αντανακλά διαφορετικές πηγές έκθεσης (αέρα, νερό, διατροφή, καταναλωτικά προϊόντα κλπ) και τις διαφορετικές συνθήκες διαβίωσης. Είναι όμως πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι με βάση τις ισχύουσες καθοδηγητικές τιμές για την υγεία, που χρησιμοποιήθηκαν στις μελέτες, τα επίπεδα των χημικών ουσιών που προσδιορίστηκαν, δεν προκαλούν μεγάλη ανησυχία.

Σε εθνικό επίπεδο, οι μετρήσεις της κοτινίνης έδειξαν ότι τόσο οι μητέρες όσο και τα παιδιά είναι πολύ περισσότερο εκτεθειμένα στον καπνό του τσιγάρου από ότι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος, με το 60% των μητέρων να δηλώνουν νυν ή τέως καπνίστριες. Αν και κανένα παιδί δεν κάπνιζε, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά είναι εκτεθειμένα στον καπνό άλλων (δηλ. είναι παθητικοί καπνιστές). Το γεγονός αυτό υπερθέτει την ανάγκη για περαιτέρω δράση - ευαισθητοποίηση για περιορισμό της έκθεσης του κοινού και ιδιαίτερα των παιδιών στον περιβαλλοντικό καπνό. **Προς αυτή την κατεύθυνση θα βοηθήσει η πιστή εφαρμογή της νομοθεσίας για απαγόρευση του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους που τέθηκε σε ισχύ την 1-1-2010.** Επιπλέον, η έκθεση των Κυπρίων στον υδράργυρο ήταν υψηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου, διατηρούμενη ωστόσο σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα από χώρες όπως η Ισπανία και η Πορτογαλία, όπου κύρια πηγή έκθεσης είναι τα μεγάλα ψάρια και τα θαλασσινά. Τα εθνικά αποτελέσματα της Κύπρου ανακοινώθηκαν σε τοπικές εκδηλώσεις στο Στρόβολο και το Φρέναρος στις 13 και 15 Νοεμβρίου 2012, αντίστοιχα.

Η Κύπρος συμμετείχε στα έργα με δύο τμήματα του Υπουργείου Υγείας, το Γενικό Χημείο του Κράτους, που είχε τον συντονιστικό ρόλο, και τις Ιατρικές Υπηρεσίες (Παιδιατρική Κλινική Νοσοκομείου Λάρνακας). Η συμμετοχή της Κύπρου ήταν ιδιαίτερα επιτυχής, αφού μέσα από τα έργα αυτά αναπτύχθηκε στο Γενικό Χημείο του Κράτους η απαραίτητη υποδομή για μελέτες βιοπαρακολούθησης και συγκεντρώθηκαν για πρώτη φορά δεδομένα για την έκθεση των Κυπρίων σε συγκεκριμένους ρύπους. Μάλιστα η πρώτη δημόσια ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των έργων έγινε στο πλαίσιο της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε διεθνές συνέδριο που διοργανώθηκε από το Γενικό Χημείο στη Λάρνακα από 22 ως 25 Οκτωβρίου 2012, στο οποίο συμμετείχαν 140 σύνεδροι από 30 χώρες. Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην εθνική ιστοσελίδα του προγράμματος DEMOCOPHES για την Κύπρο, www.democophes.org και στο Γενικό Χημείο του Κράτους.